

M168

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

LKA

MINTIS

Nr. 26 Memmingen Ketvirtadienis, 1946 m. kovo men. 21 d. I metai

THOUGHT, Lithuanian daily news.
Permitted by UNRRA Team 155.
Eina kasdien, isskyrus sventadienius.
Redaguoja-redakcine kolegija, atsak. redaktorius J. Vasaitis.
Memmingenas, Airport, Baltic Camp.
Prenumeratos kaina-menesui 5 RM.

Bevino pareiskimas lenku armijos reikalui

Londonas. Anglijos uzsienu reikalui ministeris Bevinas siandien padare pareiskima lenku kariniu pajegu, esanciu generolo Anderso vadovybeje, reikalui. Jis nurode, kad britu vyriausybe niekuomet nera maniusi prievarta grazinti lenku karius namo, kovojusius anglu kariuomenes eilese. Be abejones, jie turi grizti namo ir padet atstatyti savo krasta. Jeigu jie iki siol to nepadare, tai tik del to, kad nebuvo garantiju, jog savo gimtajame kraste nebus persekiojami. Bevinas pareiske, kad kraujo draugyste ipareigoja britu tauta pries lenkus ir reikalauja, kad ji butu jiems teisi.

Lenku provizorine vyriausybe yra davusi skilminga pasizadejima; kad niekas is lenku

kariu, kurie gris is Lenkija, nebus persekiojamas, isskyrus krasto isdavikus ir tuos, kurie yra dirbe su vokieciais. Tie lenku kariai, kurie kovojo alijantu kariuomenes eilese su asies valstybemis, bus traktuojami taip, kaip ir visi kiti Lenkijoje, kurie kovojo su krasto priesais. Jeigu jie grize istos i Lenkijos kariuomene, jiems bus pripazinti visi kariski laipsniai ir pasizymejimo zenklai. Civiliniam gyvenime jiems zadame taip pat parama.

Didzioji Britanija, kuri is savo puses paragins lenku karius grizti namo, bus taip pat ipareigota daboti, kad duotu garantiju butu laikomasi.

Maitinimo reikalai pasaulyje

Londonas. Pasitraukus UNRRA direktorius Lehmann, paskelbe programa pasaulio maitinimo padeciai pagerinti. Pirmuoju programos punktu stovi reikalavimas vel ivesti maisto produktu normavima Jungtinese Amerikos Valstybese.

Kaip pranesame is Austrijos, visose keturiose okupacinese zonose nuo kovo 18 d. ivdeamos vienodos maisto normos.

Britu maitinimo ministras Smith pasiule internacinei pasaulio maitinimo komisijai ivesti vienodas maisto normas ir visose keturiose Vokietijos zonose. Sis jo pasiulijimas perduodas Alijantu Kontroles Komisijai Berlyne.

Naujas britu okupacines kariuomenes vadai

Gen. Mac Clay, kuris sio metu vadovauja britu okupacinei kariuomenei Austrijoje, yra paskirtas vyriausiu okupaciniu britu kariniu pajegu vadu Europoje. Marsalas Montgomery savo pareigas perduos po poros menesi.

Graikijoje baigiama ruostis rinkimams

Londonas. Britu vyriausybe pranese, kad alijantu pasiusti stebetojai i Graikija yra padare viska, kad rinkimai butu tvarkingai pravesti. Rinkimu datos atidejimas dviems menesiams nieko nepadetu, o tik dar pra-

testu ta nenormalia padeti kraste, kuri esanti tik del to, kad Graikija neturinti autoritetingos, tautos rinktos, valdzios

Patikrine sarasus daugelyje rinkiminiu apylinkiu, alijantu stebetojai rado, kad sarasai, tik su labai mazomis isimtimis, yra pilnoje tvarkoje. Tokiu stebetoju Graikijoje yra apie 1000. Britu vyriausybe ta pat proga primine, kad Sovietu Sajunga atmete pasiulyma prisiusiti savo stebetojus i Graikija.

Atnaujinti Sveicarijos-Sovietu Sajungos diplomatiniai santykiai

Po 22 metu pertraukos vel uzmegsti Sveicarijos-Sovietu Sajungos diplomatiniai santykiai ir paskirti atstovai.

Tokiu budu Sveicarija gales paskirti savo atstovus i Viena ir Budapesta, ko iki siol del neigiamo rusu nusistatymo padaryti negalejo.

Atsistatydino Belgijos vyriausybe

Londonas. Spaako sudaryta socialistu vyriausybe Belgijoje, negavusi parlamente aiskaus pasitikejimo, iteike atsistatydinimo pareiskima. Uz pasitikejimo vyriausybei rezoliucija buvo paduota 90 balsu, pries taip pat 90 ir 15 atstovu nuo balsavimo susilauke. Komunistai balsavo uz pasitikejima vyriausybei.

Dar apie 167

"Iseiviu Draugas" raso, kad Pabaltijo pabegelius jega grazinant i TSRS "buvo tragisku veiksmu. Latvis Liepins isejo is proto, Alksins isdure sau akis, dar pora prapiove sau gyslas". Svedu spaudoje pasirode sitoki zodziai, kuriuos lapely surasytus spejo latvis dr. Eichfus iteikti salia stovinciam svedui: "Svedu tauta, pamastyk apie savo likima. Nepamirsk, kad rytoj gali buti musu bukleje. Jeigu tu kart sauksiesi prie keno nors zmoniskumo, — o, kad tuo kart turetum didesniu pasisekimo, negu mes dabar".

"Svenska Dagbladet" skiltyse vysk. Cullberg rase, kad ta isdavimo diena ateinanciu kartu bus laikoma vienais juodziausiu visoje svedu istorijoje, Geda, vyskupo nuomone, turi pajusti visa tauta, nes teise ir galestingumas nusilenke jega.

Sovietu Sajungos reformos

Kovo 19 d. bendrame Sovietu Sajungos Auksciausios Tarybos ir Tautybiu Tarybos posedyje sudarytas Auksciausios Tarybos prezidiumas, papildytas komunistu partijos Politinis Biuras ir patvirtintas Stalino patiektais vyriausybes sastatas.

Buves Auksciausios Tarybos prezidiumo pirmininkas (Sovietu Sajungos prezidentas) Kalininas pasitrauke is savo vietos. Kalininas pasitrauke del akiu ligos, nes jau senai skundesi akiu negalavimu. Auksciausios Tarybos prezidiuma sudaro 16 nariu, is kiekvienos respublikos po viena nari. Is Lietuvos Respublikos ieina Paleckis. Auksciausios Tarybos prezidiumo pirmininku isrinktas Svernikas, sekretorium — Gorkinas.

I VKP (b) Politini Biura papildomai iejo Berija ir Malenkovas.

VKP (b) sekretoriais isrinkti Stalinas, Zdanovas, Malenkovas, Kuznecovas ir Popovas.

Stalinas, Auksciausios Tarybos pavedimu, patieke ministeriu kabineto sastata, kuri sudaro apie 50 ministru. (Komisaru Sovietu Sajungoje jau nera — tik ministrai.)

Isrinktas Auksciausias Teismas is 69 teiseju, Sovietu Sajungos prokuroras nuo dabar vadinsis Generaliniu Prokuroru ir juo yra Gorsenas.

Del padarytu pakeitimu reikalinga pakeisti ir konstitucija, kurios pakeitimui sudaryta redakcine komisija is 6 nariu. Sios komisijos pirmininku isrinktas Visinskis.

Bendrai zymesniu pakeitimu vyriausybeje nepadaryta. Uzsienu politika visai nesvarstyta.

Prancuzija parsigabeno savo auksa

Prancuzijos vyriausybe pries pat kapituliacija, visa savo auksa atsarga — 235 to pakrove i karo laiva ir isveze i Martinikos sala. Po kapituliacijos marsalas Petain dave isakyma grazinti auksa atgal, taciau auksas nebuvo grazintas, bet pasleptas saloje. Dabar auksas atgabentas i Prancuzija ir atiduotas Prancuzijos bankui.

Rinkimai Graikijoje ivyks vis delto kovo 31

Londonas. Graikijos min. pirmininkas Soffulis patvirtino, kad rinkimai bus pravesti, kaip anksčiau buvo paskelbta, kovo 31 d., nes nera jokio pamato rinkimus atideti.

Byrnes vadovaus JAV delegacijai

Londonas, 3. 20. Prezidentas Trumanas pavede ministeriui Byrnes vadovauti JAV delegacijai Saugumo Tarybos posedziuose.

Persija iteike Saugumo Tarybai skunda

"Daily Telegraph" raso, kad nors rusai ir perspejo Persijos vyriausybe, kad kiekvienas jos zygis nukreiptas pries Tarybu Sajunga bus laikomas nedraugisku, bet tai nesulauke persu ir skunda jie vis delto iteike.

Iteikdamas skunda Persijos pasiuntinys Vasingtone pareiske, kad jis noretu, jog i si skunda nebutu ziurima kaip i nedraugiska Sovietu Sajungai akta, bet kaip i teise, kuria naudojasi laisva tauta einant Jungtiniu Tautu Organizacijos statutu, kuri pasirase ir Sovietu Sajunga.

Reuterio nuomone, Persijos pasirinktas kelias iteikti skunda Saugumo Tarybai rodo, kad reikia laukti galutino sio klausimo issprendimo, nes salims tiesioginese derybose susitarti nepavyko.

Persijos reikalas pirmoje eileje

Londonas. Britu atstovas Saugumo Taryboje nurode, kad Persijos reikalas bus svarstomas pirmoje eileje. Kaip is Teherano patirta, Persijos vyriausybe atsisake bent ka pareiksti del savo iteikto skundo Saugumo Tarybai.

Berlyno SPD nariai priesinasi susilieji- mui su KPD

Berlynas. Laikraštis "New York Harold Tribune" išspausdino savo Berlyno korespondento Russel Hill straipsni apie pastangas sulieti Berlyno socialdemokratu ir komunistu partijas į vieną "vienybės partiją". Jis nurodo, kad tie metodai, kurie dabar naudojami prieš socialdemokratu partijos nariu opozicine grupe yra visiskai tie patys, "kurie vokiečių tautai, per paskutinius 13 metų buvo taikomi".

Korespondentas toliau raso, kad socialdemokratu partijos Berlyno centro komiteto pirmininkas Otto Grotewohl vienoje spaudos konferencijoje pareiškė, kad net ir tuos atveju, jeigu dauguma socialdemokratu partijos nariu pasisakytu prieš abiejų partijų susijungimą, socialdemokratu partijos vadovybe nebūtų ipareigota šio nutarimo laikytis.

"Neue Zeitung", Berlyno korespondentas praneša, kad Berlyno socialdemokratu partijos vadovybe pradėjo milžiniška propaganda už abiejų partijų susiliejimą. Išspausdinta 1.000.000 plakatų, kuriuose irasyti sukiai kaip: "Ruoskitės 1 gegužės — vienybės pergalės dienai!" "Visu zonų darbininkai, vienykitės!"

"Das Volk" — socialdemokratu partijos oficiozas kaltinamas neleidimu pasireikšti

opozicijos balsui ir pastangomis "orientuotis tik į rytus".

Esant tokiai padeciai ir zinodamas tai, kad socialdemokratu partijos vadovybe pareiškė is anksto, kad jinai nesilaikys balsavimo rezultatu pareikalautos linijos, amerikieciu leidziamas laikraštis Berlyne "Der Tagespiegel" pavede socialdemokratu partijos opozicijai savo laikraстыje skyriu "Kova uz laisve", ir raso: "Sis demokratijos isprievartavimas nera vien tik partijos vidaus reikalas... Del to mes jaučiame pareiga leisti tiems, kuriems ju paciu laikraštis neleidzia, pareiksti savo nuomone musu laikrascio skiltyje".

Siandien Londono radijas dar syki pakartojo, kad Londone stebimasi socialdemokratu partijos centro komiteto laikysena. Beto nurode, kad vakaru zonų socialdemokratai taip pat yra grieztai nusistate prieš susiliejimą su komunistu partija, nors ir yra uz glaudu siu abiejų partijų bendradarbiavima ateityje.

"Neue Zeitung" Berlyno korespondentas nurodo, kad siuo metu Vokietijoje yra viso 671.500 komunistu partijos nariu, is ju 57.000 amerikieciu ir prancuzu zonoje, 104.000 angļu zonoje ir 511.000 rusu zonoje.

Zinios is Lietuvos

Kovo 20 d. ryto programoje is Vilniaus radiofono buvo duota religines muzikos plokstele choro ir orkestro ispildyta "Kyrie eleison".!

Tenka pazymeti, kad Sovietu Sajunga savo valstybes santvarka stengiasi isvirsiniai prisitaikyti prie vakaru valstybiu, inesdama nekuriuos pakeitimus. Nors nuo karo pradzios iki siol Sovietu Sajungos santvarkos isvirsinėje isvaizdoje yra padaryta daug pakeitimu, bet vidujine struktura liko nepasikeitusi. Jei Lietuvos radio programa pradeda Lietuvos Himnu ir pradeda duoti religine muzika, tas nerodo, kad tai galima laisvai praktikuoti be komunistu partijos centro komiteto paretymo. Velkant nauja ruba ant Sovietu Sajungos santvarkos norima parodyti uzsienui ir vietos gyventojams apie daromas "dideles reformas" tarybineje strukturoje "laisves prapletimo" kryptimi.

— Minsko radijo ziniomis, rytu Lietuvoje siaucia banditai, kurie trukdo "raudonuju gurguoliu" darba.

— "Sunday Times" ziniomis Pabaltyje apsiausties stovis paliekamas ir toliau.

— Varsuvos radijas, pranesdamas apie Liublino partizanų teismo eiga, pridure, kad turima ziniu, jog lenku partizanai buvo kontakte su Lietuvos fasistais, kurie, pasitrauke nuo tarybinu saugumo organu persekiojimo, veike dengdamiesi Bieloviezo giriu masyvo pakrasciais.

Lietuviu menininku koncertas Memmingeno stovykloje

Si sestadieni, kovo 23 d., musu teatre ivyksta Augsburguro menininku gastrole.

Atvyksta solistai ir instrumentalistai: J. Kacinskas, Rajauskaite, Sestakauskiene, Kriksolaityte, Baranauskas, Ambrozaitis ir Paukstys.

Sekmadieni, kovo 24 d., Aleksas Mrozinskas duos fortepiono recitali.

Abiejų koncertu pradzia 19 val. 30 min.

Jeep

Amerikos kariu tarpe populiariausias autovizimis taip pat pereiną civilinę tarnybą. Vadinama "dzypa" mes kasdien susitinkame. Tai mazyte, taciau lyg meska stipri amerikieciu kariu masina. Taciau mums, tikriausia, nekarta kyla klausimas — ka reiskia sis masinos vardas? Atsakymo nesurasime nei storiausiuose zodynuose ar enciklopedijose, nes vardas yra kiles tik vos pries pora metu.

Jo istofija stai kokia: kuomet Jungtines Amerikos Valstybes istoja į kara, Amerikos inzinieriams buvo duotas uzdavins sukonstruoti lengva masina, kuri tiktu bet kuriems keliams. Ir stai 1942 metais gime masina, kuriai pradžioje duotas gan ilgas vardas, butent "General Purpose War Truck", kas lietuviskai butu; "ivairiu paskirciu karine masina". Sutrumpintai sis pavadinimas buvo rasomas taip "GPWT". Taciau ir sis pavadinimas kasdieninej kalboj buvo per ilgas ir amerikieciu nemegiamas. Jie ir si pavadinima sutrumpino, palike tik dvi pirmasias raides, butent "GP". Sias dvi raides amerikieciai istaria kaip "dzyp". Taip ir liko siai masinai pavadinimas "dzyp", taciau ir ji amerikieciai raso jau ne "GP" bet "jeep" reiskia, taip, kaip tariama.

Stai nekuriuos "dzypo" savybes. Be normaliu keturiu begiu jis turi dar du papildomus, o reikalui esant darban ijungti gali but dar ir abu priekiniai ratai. Prieky esantis stiklas gali buti paguldytas ant motoro. Po soferio sedyne randasi benzino tankas, talpinas 50 litru benzino.

Dar kaikada ir siandien pasitaiko susitikti dzypa, kurio priekyje, pries antstuvą, stovi iskilusi gan stora plienine stanga. Jos uzdavins kovu metu pakely pasitaikusias vielu klutis ar uzkritusius telefono laidus nupiauti. Dzypo motoras gana didelis: cilindro turis yra apie 2,2 litro. Prie 3600 apsisukimu per minute dzypas pasiekia 60 arkljo jegu galinguma. Uzbaigto ir is fabriko isejusio dzype svoris yra 1050 kg.

Vadinamas "Pluto" (Pipe Line Under The Ocean) lietuviskai tai butu mazdaug "vamzdziu (laidu) linija po okeanu", tieke benzina ir dzypams. Apie 1.000.000 galonu (mazdaug 4.500.000 litru) benzino buvo kasdien pumpuojama tais vamzdziais is Liverpulio į Europa, paskutiniu metu net is Frankfurta (apie 900 km. atstumu) 500.000 amerikonisku dzypi visuose frontuose isvazinejo apie 10.000.000.000 kilometru.

Ziema sia masina mes mateme vazinejanti "apsivilkusia" gan orginaliu zieminiu apsiaustu.

Siuo metu dzypo teviskeje rupinamasi ji pritaikinti ir "civilinei tarnybai". Toks "civilinis" dzypas zemes ukyje gali atlikti daugybe ivairiausiu darbu. Pagrindinis si dzypo skirtumas nuo savo "kariskojo" brolio yra tas, kad uzpakalyje, ten kur kariskajame yra atsarginis ratas ir padeklas benzino kamens, civiliniame yra irengtos durys, po kuriomis patalpinta nuo motoro einanti transmisija, prie kurios galima prijungti viska, kas turi buti sukama — pradedant piuklu ir baigiant kuliamo masina..

Priekyje masinos esantieji gaubtai nuimti, taip kad saldtytuvas gali daug geriau veikti. Begiai is pakojo perkelti prie vairo. Normaliose salybose dzypas su vienu galonu benzino (apie 4,5 litro) gali nuvaziuoti 20 kilometru. Dirbdamas, taciau, kaip traktorius, dzypas "sueda" jau 2 galonu benzino. Su siuo kiekiu benzino galima apdirbti apie 1,5 margo zemes plota.

Antradieni, kovo 19 d., "Minties" dienos naujienos negalejo iseiti, nes spaustuve ta diena nedirbo.

Kokiu budu galima padeti musu krepsininkams?

Vakar dienos numeryje pranesam, kad musu krepsininkai yra reikalingi ir musu paramos. Svarbiausias trukamas, kuris siandien tenka nugaleti, yra lesu klausimas. Neziurint to, ruosimasis pirmenybems intensyviai vyksta. Visi geriausi Lietuvos krepsininkai surinkti į viena vieta, kur jie jau treniruojami. Pacioj Sveicarijoj sudarytas komitetas, kuris pades tvarkyti reikalus Sveicarijoje. Rengiamasi isleisti specialus leidinys. Taciau visam tam reikalingos lesos. Komitetas praso parinkti auku ir jas siusti siuo adresu: Tübingen, am Lustnauer Tor 4, adv. A. Keturakis.

Sportas

Kovo men. 17 d. Memmingeno stovykloje ivyko draugiskos krepsinio rungtines tarp Kempteno ir Memmingeno liet. gimnaziju komandu. Rungtines laimejo memmingenieciai pasekme 40:27 (24:13). Uz Kemptena zaide ir tasku pelne Slepetyš—10, Kingys—7, Gilyš I—2, Gilyš II—6, Pabedinskas—2, Vengianskas—0, Memmingena atsotavavo Azuolas—10, Juskus—8, Kundrotas—10, Palavykas—6, Paultaitis—6, Gaizutis—0, Rungtynes praejo gana pakilloje ir sportiskoje nuotaike. Tai jau antros rungtines tarp siu mokykly. Birmasias Kemptene musiskiai pralaimėjo pasekme 24:26 (15:13). Tokiu sportisku bendradarbiavimu abiejų komandu zaidejai labai patenkinti. Kaip teko patirti is pasikalbejimo su Kempteno gimnazijos fizinio lavinimo mokyto p. Vengiansku, kad artimoje ateityje Kemptene numatoma surengti Bavarijos ir kitu zonų liet. gimnaziju krepsinio turnyra. Mokiniiu tarpe susidomėjimas nemazas.

* Stovykloje sportininkai jau pradėjo tvarkyti sporto aiksteles. Pagal susitarima lietuviai turi irengti krepsinio aikstele, latviai lauko teniso aikstele ir estai, padedant kitiems, futbolo aikste. Pilnu tempu pradetas remontuoti stovykloje esantis baseinas. UNRROS vadovybe stovyklos sportiskam judejimui rodo daug palankumo.